

GLADIIRIS



49

ČZS — ZÁKLADNÍ SPECIALIZOVANÁ ORGANIZACE
PĚSTITELŮ MEČÍKŮ A KOSATCŮ V NOVÉM JIČÍNĚ

GLADIRIS

ROČNÍK XIV

ČÍSLO 49

DUBEN 1982

*Pro vlastní potřebu svých členů vydává základní specializovaná
organizace pěstitelů mečíků a kosatců ČZS se sídlem
v Novém Jičíně.*

Řídí redakční rada.

Povoleno ONV v Novém Jičíně č. 403/16 — 391/82.

*Vytiskly Východočeské tiskárny, n. p., provoz 20,
Hradec Králové.*



OBSAH

Slovo na úvod	str. 2
Testování mečíků za rok 1981	3
Jak urychlit vypěstování semenáče o 1 rok	4
Aranžování kosatců	5
Výstavy	6
Silně zkadeřený — silně voskový exot	9
Seznam mečíků vyšlechtěných ČZS GLADIRIS pro rok 1982	10
Anketa	12
Mečíky a jejich svět	13
Společenská kronika	14
Cesta k moudrosti	15
Co se mě osvědčilo	15
Nabídka — poptávka	16

Vážení přátelé!

Předkládáme vám první číslo našeho nově upraveného časopisu, jak co do formátu, tak i obsahu a provedení. Mnozí jistě víte, jak obtížně se rodila tato nová úprava. Pro složité jednání jsme museli odložit jeho první číslo o celý jeden rok. Výbor naší ZSO spolu s redakční radou rozhodli o novém uspořádání časopisu, a proto vás chceme s touto náplní seznámit a zároveň vyzvat ke spolupráci a dodávání příspěvků. Chceme, aby časopis obsahoval následující části:

1. Organizační zprávy

Tato část by měla sloužit k informacím z jednání výboru, členských schůzí a jiných organizačních otázek, jak se v průběhu činnosti organizace vyskytnou. Zodpovědný za tuto část bude předseda organizace.

2. Odborné články

Měla by to být nejdůležitější a nejobsáhlejší část. Rozdělili jsme ji takto: Obor agrotechniky se zaměřením na pěstování mečků a kosatců bude zajišťovat př. ing. Mičulka Břetislav. Obor pěstování a šlechtění mečků bude zajišťovat př. RNDr. Rýznar Leo, CSc. Obor pěstování a šlechtění kosatců má na starosti př. dr. PV Repčík Peter.

2a. Část „Přečetli jsme za vás“

To jsou články z domova a ze zahraničí, překlady a články z jiných časopisů a organizací bude zajišťovat každý z výše jmenovaných podle své odbornosti.

3. Dotazy a odpovědi

Vaše dotazy zasílejte na předsedu red. rady, který ji přidělí příslušným členům.

4. Novinky sortimentu

Významné novinky mečků bude zajišťovat př. Heroudek a Slíva, u kosatců př. dr. PV Repčík Peter.

5. Výstavy

Do této části časopisu musíte připívat nejvíce vy, členové a čtenáři, tak, že nám do konce února každého roku oznámíte termíny konání vašich výstav, abychom mohli s nimi seznámit širokou členskou základnu a samozřejmě po výstavě napsat článek o průběhu a výsledku výstavy s vyhodnocením maximálně pěti pořadů v jednotlivých velikostních třídách a přiložit nějaké hezké černobílé fotografie. Soustřeďovat materiály a připravovat pro tisk bude př. Heroudek Josef.

6. Společenská kronika

Články pro tuto část bude zajišťovat jednatel organizace a předseda RR.

7. Naše zkušenosti

Své příspěvky do této rubriky zasílejte předsedovi redakční rady př. Bendovi.

8. Přírůstek sortimentu

Celoroční přehled novinek sortimentu jak mečíků, tak kosatců bude zveřejňovat př. Heroudek.

9. Inzerce

V této části budou zveřejňovány vaše inzeráty jak nabídkové, tak i poptávkové včetně inzerátů externích organizací. Požadavky zasílat na předsedu RR.

Z uvedeného přehledu náplně našeho časopisu je zřejmé, že jsme si postavili dosti náročné cíle, které předpokládají aktivní spolupráci všech našich členů.

Výbor organizace a redakční rada věří, že pro nedostatek příspěvků nebude nutné omezovat počet čtyř čísel našeho časopisu za jeden rok.

Přejme si všichni společně, ať náš časopis má stále lepší a vyšší úroveň a dokažme ostatním specializovaným organizacím našeho svazu, že zvládneme obtížný úkol, který jsme si předsevzali. Za redakční radu: Mír. Benda

Testování mečíků za rok 1981

P. Mímránek — Ing. D. Poláček

Semenáč 366/72, 400 **LAVINA**, Jindříšek EM (White Frosting × semenáč). Vyšlechtěn v roce 1970. Hodnocen pod číslem 1/81. Hodnotili: Keck 84 bodů, Poláček 77 bodů, Zorníček 75,3 bodu, Popp 72,3 bodu. Průměrný **bodový zisk 77,1 bodu**. Je bílé barvy se žlutozeleným nádechem v hrdle, květní poupata nezelenalá, tyčinky světlé. Květ je klasický, široce otevřený, mírně zvlněný o průměru 11,5–12 cm. Výška rostliny kolísala na různých stanovištích v rozmezí 130–150 cm. Délka květního klasu je 60–65 cm s počtem puků 23–24 z toho 6–8 otevřených. Kvete velmi vyrovnaně a spolehlivě. Zdravotní stav bez připomínek na všech stanovištích. Testovatelé se shodují v názoru, že v sortimentu bílých mečíků je dostatek vysoce kvalitních odrůd a tento se i přes své klady bude velmi těžko prosazovat.

Semenáč 73-61-07, 412 **MINARET**, Rýznar EM (Kuriatko × Drifted Snow). Vyšlechtěn v roce 1973. Hodnocen pod číslem 3/81. Hodnotili: Zorníček 93 bodů, Slíva 81,6 bodu, Poláček 77,3 bodu, Popp 71,3 bodu, Keck 67 bodů. Průměrný **bodový zisk 78,04 bodu**. Je světle žluté barvy, okraje okvětních lístků tmavší. Květ je velmi pěkný, široce otevřený, krásně zvlněný a voskový o průměru 10–13 cm. Výška rostliny kolísala podle stanoviště od 120 do 150 cm. Délka květního klasu je 50–55 cm. Celkový počet puků silně závislý na stanovišti, 14–20 z toho 7 naráz otevřených. Zdravotní stav je dobrý bez připomínek. Pro dostatek hlíz bylo testováno na pěti stanovištích s poměrně vel-

kým bodovým rozdílem. Z testu vyplývá, že v nepříznivých podmínkách nevytváří pravidelné klasy. Přesto však testovatelé navrhnou tuto sortu pěstovat a množit.

Semenáč 85/71, 453 RADOSTNĚ MLÁDÍ, Jindříšek M (Happines × semenáč). Vyšlechtěn v roce 1969. Hodnocen pod číslem 5/81. Hodnotili: Zorníček 90,7 bodu, Poláček 86,7 bodu, Slíva 84,6 bodu, Furdíková 72,3 bodu. Průměrný **bodový zisk 84,5 bodu**. Je středně šarlatové barvy s velkým krémově žlutým okem. Květ je klasický, široce otevřený, středně zkadeřený, polovoskový o průměru 10–12 cm. Výška rostliny 125–165 cm, délka květního klasu 50–70 cm s počtem puků 18–22, z toho 7 otevřených. Množivost z brutu střední. Při testu se u jedné rostliny projevila viróza a na jiném stanovišti hlízy onemocněly *Pseudonomas Marginata*. Nedá se však jednoznačně říci, že by semenáč byl náchylný k nemocem. Z testů je zřejmé, že jde o zdokonalenou odrůdu Happiness a jistě bude přínosem v sortimentu světle červených gladiolů.

Semenáč hodnocený pod č. 2/81 neuspěl pro nízký bodový zisk. Pouze na jednom stanovišti bylo hodnocení kladné.

Semenáč hodnocený pod č. 4/81 pro nízký bodový zisk a nedoporučení testovatelů nevyhověl.

Šlechtitelská komise všem šlechtitelům, jejichž semenáče v testu uspěly, blahopřeje a přeje mnoho úspěchů v další šlechtitelské práci. Děkujeme také testovatelům za pečlivě provedené hodnocení.



*Přečetli jsme
za Vás ...*

JAK URYCHLIT VYPĚSTOVÁNÍ SEMENÁČE O JEDEN ROK

Roger P. Hall, Route 1, Columbia,
Missouri 65 201, USA

Získal jsem již značnou zkušenost, jak zkrátit dobu vypěstování semenáče o jeden rok. První zralá semena sbírám zpravidla již v prvním týdnu srpna. Semena suším doma asi dva týdny a pak je vysévám do speciálních hrníčků. Dbám, aby použitá směs zeminy neobsahovala semena plevelů.

S oblibou používám běžnou směs pro jiffy kontejnery. Rovněž vyhovuje

rašeliník a jemně granulovaný verniculit (slídový materiál, jehož granulace při vysoké teplotě expandují a vytvářejí lehký, vodu značně absorbující minerál, funkčně podobný našemu agropertilu) spolu se stejnými díly prodávané hrnkové zeminy. Jestliže použijeme rašelinu, měla by obsahovat asi 5 procent zemědělského vápna a 20 procent písku. Semena pokrývám asi 12 mm vysokou vrstvou zeminy. Semena před výsevem neloupu, i když to někteří pěstitelé dělají. Zemina nesmí v žádném případě povrchově oschnout.

Drobné semenáčky se začínají objevovat asi za 14 dní. Doba odpočinku semen se přerušuje, takže většina z nich vyklíčí do čtyř týdnů po vysetí. Rostliny zalévám roztokem rozpuštěného vícenáslezkového hnojiva každých 10 dní. Vhodným hnojivem je Rapidgro, Hyponex či jiné podobné hnojivo. Semenáče pěstují venku, kde mají ráno i odpoledne plné slunce.

Je-li nebezpečí nočního mrazíku, přenesu semenáče do sklepa, kde zůstávají pod zářivkou nebo žárovkou přibližně až do 1. ledna. Potom přestanu zalévat semenáčky, nechám v květináčích zcela vyschnout.

Výsledkem jsou hlízy velikosti 5, 6, 7 mm, které pak vysazují kolem 1. května, tedy přibližně po 100denním odpočinku.

Poznámka redakce: Tento článek bude jistě pobídkou pro mnohé naše pěstitelé k vyzkoušení uvedeného postupu. Podmínkou úspěchu však bude, abychom získali semena včas, to je asi počátkem srpna. To se může podařit jen některým pěstitelům v jižních částech republiky, nebo těm, kteří rostliny určené ke křížení přirychlí.

Volně přeložil — Benda Miroslav



Aranžování kosatců

Vlasta Luňáčková

Královnou mezi trvalkami je často právem nazýván kosatec (*Iris barbat*). Pro krásné sametové květy s příjemnou vůní si získal mnoho příznivců. Je ozdobou každého perennového záhonku a dokáže se pyšnit v trávníku jako solitera nejen svými květy, ale i listy. Jeho určitou nevýhodou je, že po urážení mají květy krátkou trvanlivost, avšak i přes tuto nevýhodu bychom se neměli připraviti o jejich společnost v našich domovech.

Možnosti jejich aranžování je mnoho, záleží jen na naší fantazii a dodržení několika málo pravidel. Pro svoje pevné a poměrně silné stonky se s kosatci jako květinovým materiálem velice dobře pracuje.

Můžeme je aranžovat samostatně do velké vázy, kterou však můžeme u-

místit jen do většího prostoru v bytě a to na nízký podstavec, nebo přímo na zem. Podle barvy květů budeme volit i barvu vázy. Pro světlé květy zase naopak. Ke kosatcům se nejlépe hodí vázy z čirého skla, nebo keramické, výtvarně hodnotné. Velikost a styl aranžmá volíme podle umístění a prostředí, kde má být aranžováno. Do štíhlé kónické vázy aranžujeme jeden květiní stvol kosatce v kombinaci s větévkou vrby, nebo dřšťálu. Kosatce můžeme aranžovat také do misek ve stylu Ikebany. Do malých misek umístíme jen jeden květ s listem funkcie, ozdobnou travou, nebo malou borovicovou větévkou. Máme-li jen několik stvolů vzácných kosatců, o které si nechceme zahrádku ochudit, stačí uštipnout jediný květ, která nám v aranžmá vydrží také.

Kosatce jsou vhodné též pro úpravu a výzdobu svatebního stolu. Tu volíme úpravy nízké, raději horizontálního charakteru a pravidelného tvaru hvězdičky, nebo elipsy s přízdobou klasických svatebních prvků jako jsou *Asparagus plumosus*, *Asparagus sprengeri*, bílé stoly, bílý tyl. Takto vyaranžované kosatce působí jako orchideje.

Při aranžování dbáme na vhodné sladění s vázou či miskou a zelení. Doporučuji jako doplňující zeleň samotné listy kosatců, pestrolisté větévky javoru, břechtanu, *Lonicera japonica*, větévky borovice, světlé druhy cypřišů, japonská vrba, listy funkcie a podobně. Zelení vybíráme nejlépe nepravidelného až bizarního tvaru, aby kontrastovala s geometricky přírodním tvarem stonku. Pro aranžování můžeme použít i květy nenakvetlé, neboť poupata kosatce se nám ve váze krásně rozvinou.

Pro aranžování doma budeme raději květiny šetřit a dáme vyniknout kráse a ušlechtilosti jednotlivých květů. Aranžovací práce s květy kosatců předpokládá hlavně osvojení si některých hlavních a zásadních principů práce a popuštění uzdy vlastní výtvarné fantazii.

✻ VÝSTAVY ✻

Výstavy květin »Zahrada vysočiny«

MUDr. Kříž Josef

Jihočeské městečko Žirovnice je už po léta známo tradičními a kvalitními výstavami květin. V roce 1981 přišla opět řada na kosatce a mečíky. Obě výstavy se uskutečnily v renovovaných prostorách státního zámku v Žirovnici, jehož prostory jsou ideálním místem pro aranžování květin a na druhé straně krása a kouzlo květin vhodně doplňuje unikátní výtvary starých mistrů jako jsou fresky, jimiž se žirovnický zámek právem pyšní.

Výstava kosatců se konala ve dvou termínech, a to 6.—7. června a 13. až 14. června 1981. Tyto termíny byly voleny proto, aby se výstavy svých výpěstků mohli zúčastnit i pěstitelé z teplejší části naší vlasti, protože v drsnějším podnebí Českomoravské vysočiny vykvétají kosatce o 10—14 dnů později. Kosatce chtějí poněkud odlišný způsob aranžování než mečíky, avšak když se aranžmá vydaří, je mnohem působivější a atraktivnější než u mečíků. Je možno říci, že se nám aranžmá povedlo a zájem návštěvníků ve druhém termínu byl stejně úspěšný jako v prvním termínu. Celkem navštívilo obě výstavy více než 7 tisíc nadšených obdivovatelů této do jisté míry exotické krásy květů. Ne nadarmo se říká, že kosatce jsou orchideje severnějších oblastí naší Země. Na obou výstavách byla organizována divácká anketa o nejkrásnější kosatec ze 400 vystavovaných druhů, kterou v prvním termínu vyhrály tyto kultivary a jejich pěstitelé:

1. místo — AEGAN STAR — 150 bodů — pěstitel MUDr. Kříž Jos.
2. místo — PEACH FROST — 82 bodů — pěstitel Hlava Jaroslav
- 3.—4. místo — CATLEYA — 68 bodů — pěstitel Kukla Josef
— LADY MARIE — 68 bodů — pěstitel Kukla Josef
5. místo — PIUTE PASS — 66 bodů — pěstitel Hlava Jaroslav

Ve druhém termínu 13.—14. června 1981 zvítězili mezi diváky kultivary:

1. a 2. místo — MING DYNASTY — 55 bodů — pěstitel MUDr. Kříž Josef
— CIRCUS STRIPES — 55 bodů — pěstitel MUDr. Kříž Josef
3. místo — HALLS — 48 bodů — pěstitel Švácha M.
4. místo — CIMARON STRIP — 27 bodů — pěstitel MUDr. Kříž Josef
5. místo — STEPPING OUT — 24 bodů — pěstitel Vachunová M.

Celkem bylo v každém termínu vyhodnoceno a odměněno 20 kultivarů a pěstitelů.

Výstava mečků byla organizována v prostorách žirovnického zámku ve dnech 22.—30. srpna 1981. V průběhu celého týdne bylo celkem vystaveno 500 odrůd mečků ve velikostní třídě 300—500 a téměř 100 odrůd pixiol, které byly aranžovány samostatně ve dvou místnostech a těšily se značné pozornosti návštěvníků. Za celou dobu konání výstavy přišlo do zámeckých prostorů na 8 tisíc návštěvníků kteří v divácké anketě vyhodnotili celkem 28 kultivarů velkokvětých mečků a 20 pixiol. Na prvních třech místech se umístily kultivary ROMA přítele MUDr. Josefa Kříže se 66 body, OSCAR přítele J. Šulce z Jihlavy a opět přítel MUDr. Kříž svým kultivarem ZORRO. Hodnocení diváků signalizuje, že stále se líbí starší holandské odrůdy před voskově zřasenými novinkami.

Pro odborné hodnocení exponátů byla ustavena komise, které předsedal přítel Roháč z Děčína. Komise hodnotila výstavní odrůdy v sortimentu velkokvětých, tj. ve velikostních třídách 300, 400, 500, kde udělila dvě zlaté, dvě stříbrné a dvě bronzové medaile a stejně tak u semenáčů a pixiol. Značný počet vyhodnocených výpěstků svědčí o vysoké kvalitě vystavovaných exponátů, což dokazují žádosti mnohých návštěvníků pořádat výstavy těchto květů každý rok.

Přes tento masový požadavek jsou pořadatelé rozhodnutí dodržet zaběhnuté schéma pořádání výstav a na kosatce a mečiky se zase dostane až v roce 1983. V letošním roce skuteční začátkem května výstavu narcisů a tulipánů a v polovině října výstavu chryzantém, ovoce a zeleniny. Tato rozsáhlá výstavní činnost je umožněna jedině tím, že okruh členů a spolupracovníků, kteří pomáhají při přípravě a likvidaci výstav, je značně široký. Proto díky všem, kteří svou obětavostí a pracovní aktivitou umožňují šířit dobrou práci žirovnických zahrádkářů.

Výstava mečků v Třebíči

Heroudek Josef

Jednu z velmi pěkných výstav mečků uspořádali v loňském roce zahrádkáři ze ZO ČOZS III „Libuše“ v Třebíči. Výstava se konala 29. až 30. srpna v krásném sále KVZ. Výstava byla doplněna bohatým sortimentem jirín a kaktusů. Mečků se i na pozdní období sešlo přes 600.

Výstava byla velmi dobře organizačně zajištěna. Pořadatelé si dali velkou práci hlavně s propagací výstavy. Výsledek se také dostavil. Výstavu navštívilo přes 4000 milovníků květin. Záběry z výstavy vysílala rovněž Čs. televize. Velmi dobře byl rovněž zorganizován prodej cibulovin, skalniček, řezaných květů apod.

Místní zahrádkáři připravili výstavu tak, že vystavovatelé se mohli věnovat pouze odborné činnosti. Pro všechny byly rovněž připraveny drobné dárky.

Při výstavě se hodnotily rovněž celkové expozice a nejlepší dostali hodnotné ceny. Celé ovzduší bylo velmi přátelské. Večer se pak pořádalo úspěšné posezení u táboráku.

Výstava byla zhodnocena jak odbornou porotou, tak diváky.

Anketa diváků:

1. JARNÍ PODVEČER — Poláček
2. CHOCOLATE RIPPLE — Eder
3. BILÁ NEZNÁMÁ — Hrabovský

Odborná porota: miniatury:

1. NUGGET — Heroudek.
2. LITTLE JADE GREEN — Hrabovský
3. SMARTY — Eder.

300:

1. GOLD NUGGET — Boček
2. CARIOCA — Hudeček
3. GLITTERING ORANGE — Mikyska
4. FAN DANCER — Eder
5. FRIZZLED CORAL LACE — Peňáz

400:

1. BILÁ NEZNÁMÁ — Hrabovský
2. PRINCE INDIGO — Eder
3. ECTASY — Boček
4. MAN O'WAR — Urban
5. JEROME PINK — Heroudek

500:

1. COOL TREAT — Boček
2. BIG TIME — Šíp
3. MONTEREY — Sladký
4. SCARLET LONG HORN — Hrabovský
5. REDWOOD — Poláček

Exoty:

1. JARNÍ PODVEČER — Poláček
2. TREASURE ISLAND — Sladký
3. BRIDESMAID — Poláček
4. NANA — Kadlec
5. AARON'S EXOTIC ORCHID — Boček

Křížení:

1. Třebíč 30/77-04 — Poláček
2. 74/78-01 — Poláček
3. 36-4-76 — Kadlec
4. 33-3-78 — Kadlec
5. 29/78-03 — Poláček

Expozice:

1. Boček — Žďár nad Sázavou
2. ing. Poláček — Třebíč
3. Hrabovský — Nový Jičín
4. Urban — Bolehošť
5. Šíp — Tábor
6. Eder — Třebíč
7. Heroudek — Otrokovice
8. Mikyska — Třebíč

Nejkrásnější křížení dostalo název „TŘEBÍČ“. Všichni, kteří jsme se jako vystavovatelé výstavy zúčastnili, jsme mohli organizátorům poděkovat za milé prostředí a slíbit, že se zúčastníme i dalších výstav.

Protože o výstavu projeví zájem i vedoucí představitelé města Třebíče a přislíbili organizátorům při konání příštích výstav pomoc, můžeme se těšit na další výstavy.

SILNĚ ZKADEŘENÝ - SILNĚ VOSKOVÝ - EXOT

RNDr. Leonard Rýzner, CSc.

Pěstitelé, kteří mají možnost porovnávat různé firemní katalogy mečíků, mi dají za pravdu, že jedna a táž odrůda je mnohdy popisována značně odlišně. Nejvíce se to týká zkadeřevosti a voskovitosti. Termíny jako „silně zkadeřený“, „voskovka“ se vyskytují až příliš často v popisu odrůd, které tomuto označení vůbec neodpovídají. Bohužel se tato neshoda mezi popisem a skutečností vyskytuje i v nabídkových seznamech některých našich pěstitelů. Vrcholu v dokonalosti popisu bývá pak zpravidla dosaženo ještě tak, že je odrůda označena jako „exot“. Důvody budou asi různé — od prosté nedůslednosti v popisu až po důvody komerční. Mnoho pěstitelů se totiž domnívá, že čím zkadeřenější a voskovitější mečík je, tím je kvalitnější a žádanější. Obecně tomu tak samozřejmě není, kvalita té či oné odrůdy je dána především harmonickým souladem všech jejích vlastností.

Popis jakékoli vlastnosti mečíkového květu je pochopitelně vždy více či méně subjektivní, navíc mečík jako biologický objekt je fenotypicky dosti variabilní a některé jeho vlastnosti se mohou za různých podmínek projevat různě (např. vybarvení květu, délka klasu). Zkadeření a voskovitost jsou však vlastnosti relativně konstantní, a proto jejich přesnější popis by neměl být tak velkým problémem.

Při popisu svých semenáčů jsem byl se zvětšujícím se množstvím křížením nucen zavést úspornější systém v popisu jejich základních vlastností. V současné době postupují při popisu zkadeřenosti a voskovitosti tak, že každou z uvedených vlastností klasifikují v osmibodové klasifikační stupnici. U zkadeření je to OR-7R (R-

ruffling, ruffled), přičemž OR znamená, že květ je bez jakékoli známky zvlnění, 1R označuje odrůdu s náznakem zvlnění, 2R květ mírně zvlněný, 3R květ zvlněný, 4R květ mírně zkadeřený, 5R květ zkadeřený, 6R květ silně zkadeřený a 7R květ maximálně zkadeřený. Podobně klasifikují voskovitost OW — 7W (wax).

Uvedený systém není jistě dokonalý. Bylo by možno ho vylepšit tak, že ke každé skupině voskovitosti či zkadeřenosti by bylo vybráno několik známých odrůd jako standardů pro srovnávací určování. Diskutabilní je rovněž bodové rozpětí systému.

Domnívám se, že objektivnější popis zkadeřenosti a voskovitosti je v našich silách. Výstižný, byť i stručný popis odrůd navíc pomůže každému pěstiteli lépe se orientovat ve stávajícím sortimentu a zajistit si z nabízených odrůd právě ty, které nejvíce vyhovují jeho vkusu.



Okresní organizace ČZS Litoměřice
uskuteční ve dnech 3.—6. června 1982
v pavilónu D areálu výstaviště „Zahrada Čech“

Velkou výstavu kosatců

Naše organizace byla požádána, aby zajistila účast našich pěstitelů.

Doporučujeme všem členům organizace, kteří mohou dovést do Litoměřic květy bez úhony, aby se zúčastnili svými výpěstky. Zájemci, spojte se s předsedou výstavního výboru pň. Jar. Kubálkem, Sokolovská 2, Litoměřice PSČ 412 01 a sdělte mu přibližný počet odrůd a květů pro výstavu co možná nejdříve.



Seznam mečíků vyšlechtěných členy ČZS GLADIRIS pro rok 1982

P. Mimránek

- 420 ALFA AČ EM, (S-4 × Med) voní.
368 APERITIV Rýz E, (Velvet Maroon × Brown Beauty) sem. 77-199-02.
435 BABÍ LÉTO Rýz LM-L, (Carioca × Eva) sem. 77-47-03.
478 BAKALÁŘ Rep LM.
445 BARBORKA Rýz M, (69-30-01 × Jerome Pink) sem. 76-53-03
420 BETA AČ LM (Med × Inca Chief) voní.
496 COTOPAXI So (Bílá Neznámá × Black Prince) sem. 2-6-76.
244 ČERVÁNKY So (Bílá Neznámá × Frostee Pink) sem. 8-1-76
352 ČERVENÁ KARKULKA So (Bílá Neznámá × Black Prince) sem. 2-2-76.
554 ČERVENÝ KLÁŠTOR AČ, LM, (Fortuna × Vilma).
400 ČU-MU-LANG-MA So (Superstar × Bílá Neznámá) sem. 25-6-76
310 CHARTREUSE AČ, LM, (Susan Margaret × Calypso).
401 DIADÉM Rýz LM, (72-10-11 × Jerome Pink) sem. 76-65-06.
343 DIANA Rýz M, (Jerome Pink × Eva) sem. 78-68-01.
496 ERIDAN So (Happy Birthday × Tuxedo) sem. 24-1-76.
540 EVA M' AČ EM /Humoresque × Golden Prisma × Sea Breeze]/.
342 FRIZZLED LACE AČ L, (Chantilly Lace × Adam I.).
435 GALILEO Duj LM, (Parade × Sun Valley Yellow).
571 HRADIŠŤAN, Rýz M, /Blue Frills × (Winter Sky × Drifted Snow)]/
sem. 77-91-01.
462 HRADEC KRÁLOVÉ - 79 So (Bílá Neznámá × Blue Frills) sem. 1-4-77.
411 JARO So (Bílá Neznámá × Black Prince) sem. 17-2-76.
384 JIZERA Rýz M, (Blue Isle × Blue Frills) sem. 77-14-06.
442 JULIE So (Bílá Neznámá × Sister Fortuna) sem. 19-2-76.
482 ISTROPOLITANA Duj M, (Inspiration × Blue Frills).
324 KONCERT Rýz E, (73-30-05 × Chinese Lantern) sem. 77-231-02.
472 KRINOLINA So (Bílá Neznámá × Ultima) sem. 3-2-76.
400 LAVINA Jin EM, (White Frosting × sem.) sem. 366/72. Testováno.
400 LEVOČSKÁ BIELA PANI Duj M, (Inspiration × Chantilly Lace).
442 UDOVÝ KROJ Rep. EM.
384 LUXURIOUS BLUE AČ EM, [(Blue Frills × Winter Sky) × Loch Lomond].
378 MÁG Rýz M, (Blue Lou × Drifted Snow) sem. 77-15-01.
454 MANKA So (Bílá Neznámá × Black Prince) sem. 2-1-76.
400 MATTERHORN So (Superstar × Bílá Neznámá) sem. 25-2-76.
423 MEDULIENKA Duj EM, (MED × Alfa) voní.

- 466 MEFISTO So (Bílá Neznámá × Black Prince) sem. 2-3-76.
 412 MĚSÍČNÍ SONÁTA Rýz LM, (Carioca × Eva) sem. 77-47-05.
 410 MIMINO So (Bílá Neznámá × Sister Fortuna) sem. 19-1-76.
 485 MODRÁ KREV Rýz LM, (Blue Frills × SV-30) sem. 77-96-02.
 412 MOTÝL Ač M, (Velveteen × Sea Breeze).
 499 MUSTANG Rýz M, (72-10-01 × sem.) sem. 78-127-01.
 412 MINARET Rýz EM, (Kuriatko × Drifted Snow) sem. 73-61-07 testováno.
 326 OHNIVÁ ZÁŘ Rýz EM, (73-30-05 × Chinese Lantern) sem. 77-231-01.
 552 PASTELA So (Bílá Neznámá × Coper Gigantea) sem. 4-3-76.
 545 PIESEŇ Rep LM.
 415 PIKNIK Rýz LM, (Carioca × Eva) sem. 77-47-04.
 443 POLLYANNA Rýz LM, (Jerome Pink × 76-18-01) sem. 78-75-01.
 485 RUSAVA Rýz M, (Blue Frills × Blue Baron) sem. 77-76-02.
 453 RADOSTNÉ MLÁDÍ Jin M, (Happines × semenáč) sem. 85/71 testováno.
 473 ROMEO So (Bílá Neznámá × Deep Tone) sem. 5-1-76.
 400 RUVENZORI So, (Superstar × Bílá Neznámá) sem. 25-8-76.
 310 SMETANOVÝ KRÉM Rýz M, (Sněžka × Eva) sem. 77-235-01.
 400 SNĚHULÁK Rýz LM, (Blue Frills × Drifted Snow) sem. 77-134-01.
 475 ŠEŘÍKOVÝ KVĚT Rýz EM, (Blue Frills × Drifted Snow) sem. 77-90-01.
 442 ŠÍPKOVÁ RŮŽENKA Rýz LM, (Enchantress × Drifted Snow) sem. 76-08-02.
 481 ŠTASTNÉ OČI Rýz M, (China Blue × Blue Frills) sem. 77-52-03.
 445 ŠVARNÁ DĚVA Rýz M, (Showpiece × Artist's Dream) sem. 75-14-51.
 327 TANGO Rýz LM, (Klondike × Cindy Blizzard) sem. 77-115-02.
 414 ÚPLNĚK Rýz LM, (Frosty Mint × Kuriatko) sem. 75-09-55.
 315 VERONIKA Rýz LM, (Carioca × Chinese Lantern) sem. 77-45-04.
 400 VLOČKA So (Superstar × Bílá neznámá) sem. 25-1-76.
 443 ZORA Rýz LM, (Jerome Pink × Eva) sem. 78-68-02.
 440 ZUZANKA Ač EM, (Susan Margaret × Easter Candle).

Zkratky šlechtitelů:

Ač. Adamovič, Duj, Dujnič, Jin, Jindříšek, Rep, Repčík, Rýz, Rýznar, So, Sochor.

Uvedený seznam slouží k přehledu nových semenáčů a jejich rodičovství. Pěstitelé, kteří některé z těchto novinek již vlastní, mají možnost si překontrolovat pravopisnou správnost názvu a pak během vegetace kód NAGC, zdali barva a velikost květu jejich rostlin odpovídá skutečnosti a nejde-li o záměnu. Za rodičovstvím je uvedeno původní číslo semenáče, je možné, že někteří pěstitelé již tyto rostliny vlastní již dříve, proto ať si opraví seznamy o doplní jména. MINARET, LAVINA a RADOSTNÉ MLÁDÍ byly pozorovány na testovacích zahradách, získaly „Osvědčení“, jež bylo šlechtitelům předáno na členské schůzi naší ZO v Olomouci. Vítězové výstav, HRADEC KRÁLOVÉ - 79 a HRADIŠŤAN, jsou mečíkářské veřejnosti známi a není potřeba pochybovat o jejich kvalitách. Jak budou prosperovat další novinky, jak se budou líbit a jaký bude jejich zdravotní stav, o tom bychom rádi uveřejnili vaše připomínky v dalších číslech našeho časopisu.

Anketa

Na členské schůzi v Hradci Králové výbor naší ZO vyhlásil anketu o nejoblíbenější mečík a nejzajímavější článek v Našem Mečíkáři v ročníku 1980. Zde jsou tedy výsledky:

BRIDESMAID	27 b.	NIGHT GALLERY	5 b.
WHITE ORCHID	16 b.	SHEKINAH	5 b.
SNĚŽKA (Rýz)	10 b.	MARDI GRAS	5 b.
WHITE ENCHANTRESS	10 b.	NIGHT AND DAY	5 b.
BICENTENNIAL	9 b.	JACK OF SPADES	4 b.
ORIENT (Hajduček)	9 b.	EQUINOX	4 b.
BLUE FRILLS	9 b.	GAY FESTIVAL	4 b.
COLOR PARADE	8 b.	FOXY LADY	3 b.
FRIZZLED C. LACE	7 b.	KARKULKA (Hajduček)	3 b.
RUFFLED BLAZE	7 b.	SUMMER SILK	3 b.
BÍLÁ NEZNÁMÁ	6 b.	LIME FIZZ	3 b.
LEVANDULOVÁ ROZPŘÁVKA (Adamovič)	5 b.	SASKIA (Hajduček)	3 b.
DOTTY DEE	5 b.	HIGHSTYLE	3 b.
GYPSI ROSE	5 b.	MUREX	3 b.
SHARON ROSE	5 b.	TARANTELLA	1 b.
GLITTERING ORANGE	5 b.	JADE	1 b.
TOUCH O'GLASS	5 b.	BLACK PICOTEE	1 b.
HRADIŠŤAN (77-91-01 Rýz)	5 b.	WESTMINSTER	1 b.
ČERVENÝ KRÁL (Adamovič)	5 b.	LITTLE JADE GREEN	1 b.
CARIOCA	5 b.	RUFFLED EBONY II	1 b.
CHOCOLATE RIPPLE	5 b.	BLAZE	1 b.
HIGH SIERRA	5 b.	VSETÍN 77 (Kadlec)	1 b.
SHELL PINK	5 b.	ROMEO (Sochor)	1 b.



- Z článků v našem časopise byly nejzajímavější podle sdělení čtenářů tyto:
1. „Desinfekce půdy“, Mímránek, Náš Mečíkář č. 44.
 2. „Určování poruch ve výživě rostlin“, Mímránek, Náš Mečíkář č. 43.
 3. „Dobře utajené orchideje“, Čermák N. M. č. 41, 42, 43.
 4. „Nahlédnutí do registru NAGC“, Slíva, N. M. č. 43.

Autor článku „Určování poruch ve výživě rostlin“ sděluje, že jej připravil podle knížky „Klíč k určování poruch ve výživě rostlin“ W. Bergmann — A. Čumakov, vydané v edici Příroda — Bratislava 1977.

[Red. rada]

Mečíky A JEJICH SVĚT

J. Jindříšek

Již kolem roku 1600 byly objeveny divoce rostoucí mečíky, jejichž počet tehdy čítal okolo 45 druhů. Od té doby až do dneška se počet popsáných botanických druhů přibližně zdvojnásobil. Domovinou botanických druhů je především Středozeří, Persie, střední a jižní Afrika, kde se vyskytují poněkud více kolem Killmandžara a řeky Zambezi.

Četní vědci a botanikové si tuto květinu natolik oblíbili, že se stala předmětem jejich šlechtitelského zájmu. Ocenili její vysokou trvanlivost ve vodě, její barevnou škálu. Záhy si mečík získal oblibu takřka v celém světě.

Výsledky křížení nebyly zpočátku valné. Trvalo téměř 300 let, než se podařilo změnit po tisíciletí ustálené znaky původních druhů, u kterých byl počet chromosomů 15, 30, 45, 60 až 90. Současné formy jsou v důledku dlouholetého křížení již hybridní heterozygoti s počtem chromosomů 180 až 360.

Do roku 1800 se mečíky pěstovaly tak, že se na severu sázely na podzim do skleníků a kvetly pak na jaře. Nakonec přišli pěstitelé na to, že normálně sklizené hlízy je možno při vhodně snížené teplotě skladovat a opět je vysazovat na jaře ven. V oblastech rovníku je možno sázet hlízy nejen v dubnu, ale i v srpnu.

Obrovský rozmach šlechtění gladiolů a rovněž i zájem o ně začal počátkem 20. století. Náročnost na kvalitu stále stoupala. Gladiola se stala královnou zahrad. Je využívána jako doplněk bytového interiéru, je nepřekonatelná v aranžmá. Svou krásou a kouzlem dovede potěšit lidské oko, je lékem pro jeho duši. Dnes se již

v celém světě konají výstavy mečíků, kde se návštěvníci mohou potěšit pohledem na stovky nových odrůd. Konají se soutěže o nejkrásnější odrůdy. Dnešní člověk se učí lásce ke květině, která se stává neodmyslitelnou součástí jeho každodenního života.

U nás se započalo s rozsáhlejším šlechtěním mečíků teprve po skončení druhé světové války. Šlechtitelé vycházeli nejprve z odrůd holandských, později z odrůd dovezených z USA, Anglie a Austrálie. Země, které neválčily, měly nesmírný náskok, což se odrazilo na vysoké dokonalosti jejich odrůd. Importované špičkové odrůdy se pak staly výchozím materiálem pro naše šlechtitele, kteří dokázali rychle dosáhnout světové úrovně. Podobně tomu bylo i v Sovětském svazu.

Byl zaveden zkrácený přehledný systém klasifikace odrůd, který popisuje nejen barvu květu, ale i jeho velikost (skupiny 100–500). Sám dávám přednost miniaturám (skup. 100–200) pro jejich subtilnost, bizarnost, eleganci a něhu. Obrovské květy skupiny 400 a 500 jsou vyložené dekorativní, vhodné pro větší místnosti; v malém bytě nepůsobí hezkým dojmem, navíc vyžadují velké vázy a vhodné umístění.

Původní holandské odrůdy byly a většinou ještě jsou hladké, zatímco špičkové odrůdy zámořské jsou zkažené, někdy s voskovými květy. Proto jsou žádané a obdivované. Je potěšitelné, že i naši šlechtitelé již produkují špičkové odrůdy s těmito progresivními znaky, dokonce máme již i odrůdy voňavé.

Ke šlechtitelské činnosti patří i hodnocení vypěstovaných semenáčů. Ve světě existuje již řada klasifikačních systémů. Je potěšitelné, že i u nás máme již fungující systém testování semenáčů při naší ZO GLADIRIS.

Velký zájem je o takové odrůdy či druhy, které je možno rychlit pod sklem. Květenství by mělo začít k MDŽ a pokračovat tak dlouho, do-

kud nejsou květy ve volné přírodě. Odrůdy pro rychlení musí mít kratší stvol, neboť ten rychlením zeslábne a rovněž se prodlouží. Rovněž je žádoucí slabší olistění a vysoká rannost. Vhodná je skupina 100 až 300. K rychlení by byla vhodná i Acidantera, která, vysazena na podzim, by kvetla právě k MDŽ. Až dosud se květy přivážely do některých států letecky z jižních krajů.

Všechny nové odrůdy přicházejí na svět křížením. Výběrem pak získáme z potomstva progresivní jedince, které pak dále množíme vegetativně [získáme tzv. klony]. Vegetativně množené semenáče pak již nemění své znaky. Květu se dočkáme zpravidla po dvou letech od vysetí semeně. Vedeme pečlivý záznam o křížení i o vlastnostech vybraných semenáčů. Ty pozorujeme zpravidla 3 roky; sledujeme jejich zdravotní stav, schopnost rychlého rozmnožování a řadu jiných vlastností. U odrůd pro komerční použití klademe důraz především na výbornou množivost, vitalitu a zdravotnost. Ostatní vlastnosti nemusejí být přímo špičkové. Příkladem může být odrůda Simplicity, která se stala dobrou tržní čistě bílou odrůdou.

Životnost nové odrůdy není nekoenečná. Od jejího zrodu až po vegetaci to bývá zpravidla 25—50 let, pokud odrůda v té době nepodlehne virovým chorobám.

Všem ctitelům a milovníkům této překrásné květiny přeji, aby jejich zájem o ni byl tak silný, aby jim pomohl překonat všechny počáteční potíže a neúspěchy, a aby jejich snahy o vyšlechtění nových odrůd vedly ke zdárnému cíli.



Ve dnech 13. a 14. března 1982 se konala v Olomouci výroční členská schůze naší organizace. Informace přineseme v příštím čísle zpravodaje.

Společenská kronika

Blahopřejeme všem našim členům, kteří oslavili svá výročí od ledna do dubna tohoto roku. Přejeme jim pevné zdraví a hodně pěstitelských úspěchů.

- 81 let
FRANTIŠEK PETRÁČEK, Libkovic
75 let
HYNEK SLÁMA, Prastějov
Ing. OTTO TASZEK, Havířov
70 let
JAROSLAV JINDŘÍSEK, Heřmanův Městec
JAROSLAV RAŠNER, Frýdek-Místek
65 let
FRANTIŠEK MALÝ, Třebíč
VIKTOR MUŽÍK, Nový Jičín
50 let
JAN AXMAN, Slavoňov
Ing. IGOR ADAMOVIČ, Bratislava
FRANTIŠEK KOVAŘÍK, Příluky
JOSEF MIKULEC, Ostrož. Nová Ves
BENEDIKT RYCHTÁREK, Nová Dubnica

naše ZKUŠENOSTI

Cesta k moudrosti...

Václav Sochor

Každý ze zapálených mečíkářů se snaží svým miláčkům dopřát optimální podmínky k jejich zdárnému vývoji, počínaje dokonalou přípravou půdy na podzim, ošetřováním hlíz přes zimu, pečlivou a včasnou výsadbou i průběžným přihnojováním, pletím a všestrannou ochranou proti škůdcům. I já patřím k těm zapáleným.

Po slušných výsledcích na výstavě v Hradci Králové v r. 1979 jsem se těšil na loňskou výstavu, která se konala opět v Hradci a celý svůj pěstební plán jsem k ní zaměřil. Po několika nepříznivých letech jsme měli vloni opět jednou skoro normální rok s teplým jarem, které mečíkům vyhovovalo. Mečíky pěkně rostly, ale příznivě počasí prospívalo i škůdcům. Na jaře to byla mračna mšic a v létě hojný výskyt trásněnky. Abych uchránil květy a měl je na výstavu dokonalé, rozhodl jsem se, že 14 dní před výstavou budu celý týden stříkat denně. Používám střídavě Bi 58, Metation, Anthio, Ultracid. Běžně stříkávám v období květů proti trásněnce jednou týdně s přidavkem fungicidů. Ona však, mrška, přestože se jedná o přípravky systémové, se stále ukazuje. Jako poslední postřik v pátek, týden před výstavou, byl na řadě Metation. Normálně jsem naředit a v podvečer postříkal. Ráno, jako každý jiný den, vedly první mé kroky k mečíkům. Hned z kraje záhonu vidím rostliny kropenaté, první dojem vírosa, ta však se mi vyskytne zřídka. Bohužel to však nebyly pouze krajní rostliny, ale celý záhon. Během dvou dnů byl záhon jak pole zralého ječmene. Bylo to žalostné, zdrcující... Co se stalo?

Na zahradě pod ořechem mám starou ledničku a v ní všechny ochranné prostředky. Ve dvou úplně stejných láhvích mám Metation a Gramoxone a já omylem lahve zamění!! Existují určitě znaky, které by mohly upozornit, zabránit, zápach Metationu, zakalení roztoku... Nic z toho jsem nevnímal. Já měl s naprostou jistotou v ruce Metation!!

Nakonec jsem do Hradce jel, z těch téměř suchých listů několik květů ještě vykvetlo, byly však poškozené a měkké — raději jsem z Hradce ujel abych to neviděl. Dopustil jsem se v zápětí i druhé chyby. Gramoxone, jak známo, rozkládá chlorofyl, na kořeny, hlízy, nepůsobí. Bylo to asi tak, jako bych v polovině srpna rostliny pokosil. Měl jsem je předčasně sklídit. Já však v důvěře, že některé, kde zůstala část zeleni ještě poněkud dorostou, je nechal ještě 2 měsíce v zemi.

To způsobilo, že slupky se částečně rozpadly a značná část hlíz byla napadena druhotnými chorobami. Po bitvě každý kaprál generálem. Sklizeň byla žalostná. Pozor, přátelé, aby mě někdo z vás po této „cestě moudrosti“ nenásledoval.

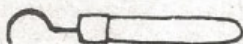
Co se mně osvědčilo

Ing. Vladimír Šimek

1. Drápek k protahování meziřádků:

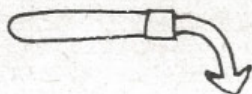
Je to obyčejný silnější drát (asi jako normální hřebík) se špičatým hrotem na krátké násadě (30 cm). Slouží k prokypřování a provzdušňování mezi řádky nasázených mečíků od doby vzcházení až do začátku kvetení. Mám s tímto jednoduchým náradím dobré zkušenosti, a proto mohu kaž-

dému jen vřele doporučit. Lze s ním prokypřovat meziřádky podélně i příčně s největší pečlivostí.



2. Šípek ke kypření meziřádků:

Je to prakticky velmi miniaturní radlička připevněná k násadě. Tímto nářadím provádím prokypření mezi řádky, když už je porost vzešlý až do začátku kvetení v době, když je půda více ulehlá po vydatném dešti.



3. Dírkovací sáčky:

Další velmi jednoduché opatření, které slouží k snadnějšímu dosoušení sklizených hlíz a brutu. Obvyčné kupecké sáčky různého rozměru, které si koupím v papírnictví, po celém obvodu prodírkují dírkovačkou (mimo dno a 2–3 cm nade dnem sáčku). Při sklizení je ukládám do bedničky od rajčat a dám k tepelnému zdroji dosušit. Během dosoušení musím se však přesvědčit, jak dosoušení pokračuje, jinak by mohlo dojít k nerovnoměrnému dosoušení sklizených hlíz, zvláště když se sklízí za mokrého počasí a na hlízách pak ulpívá více hlíny. Ale přece jenom toto jednoduché opatření přispěje k rychlejšímu dosoušení sklizených hlíz mečíků. Vždyť přece na tom nám nejvíce záleží, rychle a kvalitně, provést dosoušení sklizeného materiálu.



Při výstavě mečíků v roce 1981 v Hradci Králové někteří vystavovatelé nevrátili jmenovky z plexiskla (Vystavovatel). Žádám členy, kteří tuto jmenovku mají, aby to sdělili na adresu hospodáře.

Hrabovský Jar., v. r.

nabídka poptávka

Naše základní organizace GLADIRIS vlastní starší ročníky NAGC bulletinů. Jedná se o bulletinů od čísla 84, ročník 1965 až po číslo 136 ročníku 1978. Schází tyto čísla: 96, 100, 104, 110, 120 a 135.

Zájemci o zapůjčení necht si napíší na adresu hospodáře, Hradí se pouze náklady za poštovné ve známkách.

Jaroslav Hrabovský
jubilejní

741 01 Nový Jičín

Koupím starší ročníky ceníků mečíků, nebo kosatců od amerických i jiných firem (rok 1978 a starší). Mohu nabídnout starší ročníky lilíí. Dále vyměním hlízy mečíků za kosatce a naopak.

Dundáček František, Nádražní 617,
664 71 Veverská Bítýška.

POZVÁNÍ DO HRADCE KRÁLOVÉ

Ve výstavní síni MěstNV v Hradci Králové na Žižkově náměstí bude uspořádána k 25. výročí založení ČZS

Výstava kosatců

s celostátní účastí pěstitelů

Pořadatelem je ZO ČZS Slezské Předměstí a GLADIRIS, záštitu nad výstavou převzal MěstNV Hradec Králové a redakce okresních novin Nové Hradecko.

Termín výstavy se předpokládá v prvním týdnu měsíce června a výstava potrvá tři dny.

Bližší informace a přesný termín bude sdělen naší organizací. Těšíme se na vaši účast.

Výstavní výbor.